

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ МІЖНАРОДНИХ ЕКОНОМІЧНИХ ВІДНОСИН
НАЦІОНАЛЬНИЙ ІНСТИТУТ СТРАТЕГІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

МАТЕРІАЛИ ДОПОВІДЕЙ
МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

**«УКРАЇНА В СИСТЕМІ
ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ЕКОНОМІЧНОЇ
І ПОЛІТИЧНОЇ ІНТЕГРАЦІЇ»**

27 -28 квітня 2020 року

Ужгород
2020

УДК 339.92(4+477)(063)+327.39

У-45

За загальною редакцією:

Палінчак М. М., доктор політичних наук, професор, декан факультету міжнародних економічних відносин УжНУ.

Химинець В.В., доктор економічних наук, доцент, завідувач відділу досліджень Західного регіону в місті Ужгород Національного інституту стратегічних досліджень України.

Король М.М., кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри міжнародних економічних відносин УжНУ, заступник декана з наукової роботи.

Рецензенти:

Мікловда В. П., доктор економічних наук, професор, член-кореспондент Національної академії наук України.

Філіпенко А.С., доктор економічних наук, професор кафедри світового господарства і міжнародних економічних відносин Інституту міжнародних відносин КНУ ім. Т.Г.Шевченка, академік АН ВШ України.

Остапець Ю.Л., доктор політичних наук, професор.

У-45 **Україна в системі європейської економічної і політичної інтеграції:** матеріали доповідей Міжнародної науково-практичної конференції (м. Ужгород, 27-28 квітня 2020 року) / За заг. ред.: М. М. Палінчак, В.В. Химинець, М.М. Король. – Ужгород: РІК-У, 2020. – 392 с.

ISBN 978-617-7692-82-8

У збірнику викладено матеріали доповідей учасників Міжнародної науково-практичної конференції «Україна в системі європейської економічної і політичної інтеграції» (27-28 квітня 2020 року, м. Ужгород), у яких розглядаються проблеми економічної теорії та історії економічної думки, світового господарства і міжнародних економічних відносин, економіки та управління національним господарством, економіки та управління підприємством та інші питання.

УДК 339.92(4+477)(063)+327.39

Матеріали видані за сприянням Національного інституту стратегічних досліджень

ISBN 978-617-7692-82-8

© Державний вищий навчальний заклад «Ужгородський національний університет», 2020
© ТОВ «РІК-У», 2020

CREDIBILITY OF EU PERSPECTIVE FOR THE WESTERN BALKANS. (<i>Mykola Palinchak, Oleksandr Hleba</i>).....	296
ВИБОРИ В ОБ'ЄДНАНИХ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАДАХ ЯК ІНДИКАТОР РІВНЯ ІНСТИТУЦІАЛІЗАЦІЇ ПОЛІТИЧНИХ ПАРТІЙ (НА ПРИКЛАДІ ЗАКАРПАТСЬКОЇ ОБЛАСТІ) (<i>Палінчак М.М., Лешанич М.</i>).....	300
ФУНКЦІОНАЛЬНІ ПРІОРИТЕТИ ПОЛІТИЧНИХ ПАРТІЙ У ДЕМОКРАТИЧНИХ СУСПІЛЬСТВАХ (<i>Палінчак М.М., Комарницький В.В.</i>)	305
ОТРИМАННЯ ТОМОСУ ПРАВОСЛАВНОЮ ЦЕРКВОЮ УКРАЇНИ: РЕАКЦІЯ МІЖНАРОДНОЇ СПІЛЬНОТИ (<i>Палінчак М.М., Мегела Р.Р., Юрош В.В.</i>).....	309
ХАРАКТЕРИСТИКА ЕКОНОМІЧНОГО ЧУДА СІНГАПУРУ ДРУГОЇ ПОЛОВИНИ ХХ СТ. В КОНТЕКСТІ ДЕРЖАВНОГО ВТРУЧАННЯ В ЕКОНОМІКУ (<i>Палінчак М. М., Шкріба В. П., Кіфор Г.М.</i>).....	314
ПОЛІТИКА І ЦЕРКВА В КРАЇНАХ ЗАХІДНОЇ ЄВРОПИ (<i>Палінчак М.М., Яцина П.Е., Юрош В.В.</i>).....	319
АДМІНІСТРАТИВНО-ТЕРИТОРІАЛЬНА РЕФОРМА В КОНТЕКСТІ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ: ЗАКАРПАТСЬКИЙ ВИМІР (<i>Панов А.В.</i>).....	323
ЕВОЛЮЦІЯ ВІДНОСИН ВЕНЕСУЕЛИ ТА МЕКСИКИ НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ (У ХХІ СТОЛІТТІ) (<i>Пілаш Д.</i>).....	327
ВЗАЄМОЗВ'ЯЗОК МІЖ ПРОЦЕСОМ СХІДНОЄВРОПЕЙСЬКИХ ТРАНСФОРМАЦІЙ І ІНТЕГРАЦІЄЮ В ЄС (<i>Савка В.Я.</i>).....	333
ЄВРОІНТЕГРАЦІЯ ТА ГАРАНТІЇ БЕЗПЕКИ У КОНТЕКСТІ ПРИЄДНАННЯ УКРАЇНИ ДО ДОГОВОРУ ПРО НЕРОЗПОВСЮДЖЕННЯ ЯДЕРНОЇ ЗБРОЇ (<i>Слободянюк А.О.</i>)...	338
ДЕРЖАВНА ОСВІТНЯ ПОЛІТИКА США ТА ЇЇ РЕФОРМУВАННЯ (друга половина ХХ-го ст.) (<i>Стойка О., Стойка І.</i>).....	342
РОЛЬ ХРИСТІЯНСЬКОГО ФУНДАМЕНТАЛІЗМУ У ВИБОРЧОМУ ПРОЦЕСІ США. ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ З КРАЇНАМИ ЄВРОПИ (<i>Стебляк Д.М.</i>).....	345

7. *Singapore: Some Economic Implications of the UK Military Withdrawal*, CIA. 1968. URL: <https://www.cia.gov/library/readingroom/document/cia-rdp85t00875r001600010081-1>.
8. Trocki, C. *Singapore: Wealth, Power and the Culture of Control*. London, Routledge, 2006. С. 224.
9. Visscher, S. *The Business of Politics and Ethnicity: A History of the Singapore Chinese Chamber of Commerce and Industry*. Singapore: National University of Singapore Press, 2007. С. 390.
10. Woo, J.J. *Singapore as an International Financial Centre: History, Policy and Politics*. London: Macmillan Publishers Ltd. 2016. С. 139.

ПОЛІТИКА І ЦЕРКВА В КРАЇНАХ ЗАХІДНОЇ ЄВРОПИ

Палінчак М.М.

*доктор політичних наук,
професор кафедри міжнародної політики,
факультету міжнародних економічних відносин
ДВНЗ «Ужгородський національний університет»*

Яцина П.Е.

*аспірант кафедри міжнародної політики,
факультету міжнародних економічних відносин
ДВНЗ «Ужгородський національний університет»*

Юрош В.В.

*аспірант кафедри міжнародної політики,
факультету міжнародних економічних відносин
ДВНЗ «Ужгородський національний університет»*

Відносини держави і церкви протягом багатьох віків набували різних відтінків від протиборства до співробітництва, від співробітництва до повного відокремлення держави і церкви. Не виключенням є країни Західної Європи, громадяни більшості з яких є глибоко віруючими [6].

Політика та церква країн Західної Європи Німеччини, Австрії, Швейцарії, Ліхтенштейну, Люксембург, Нідерландів, Бельгії, Франції протягом останніх десяти років змінилася [5].

Більшість жителів Зх. Європи за даними Pew Research Center вважають себе християнами. Населення Європи, згідно з соціаль-

ним опитуванням, притримуються думки, що релігія повинна бути відокремлена від політики уряду. До прикладу, 80% респондентів в Швеції виступають за відокремлення релігії і уряду;

У той же час 38% жителів Великобританії проголосували за те, що державна політика повинна підтримувати релігійні цінності і переконання в країні. 45% жителів Швейцарії підтримують думку про те, що держава повинна підтримувати релігію також [4].

За даними Pew Research Center взагалішому більшість жителів Західної Європи виступають за відокремлення церкви і держави, але не зважаючи на це багато з них не заперечують щодо сплати податків церкві. Також вони в своїй більшості не заперечують, що уряд виділяє кошти для фінансування релігійних інституцій (табл. 1.).

Проаналізувавши статистичні дані, відображені у табл. 1, можна зазначити, що за те, що церква і держава повинні бути відокремлені одна від одної і не втручатися та не впливати на діяльність одна одної проголосувало 59 % респондентів у Німеччині, 56% в Австрії, 54% у Швейцарії, 75% в Іспанії, 56% у Португалії, 55% в Італії, 68% у Нідерландах, 72% у Бельгії, 68% у Франції.

Таблиця 1.

Ставлення населення Західної Європи, щодо відокремлення держави і церкви

№	Країна		Чи повинна урядова політика сприяти відокремлення держави і церкви ?	Чи повинна урядова політика підтримувати релігійні цінності і вірування ?
1	Німеччини	Церковний податок	59%	40%
2	Австрії		56%	43%
3	Швейцарії		54%	45%
4	Іспанія	Волонтерські церковні внески	75%	17%
5	Португалія		56%	40%
6	Італія		55%	43%
7	Нідерланди	Немає церковних офіційних внесків	68%	29%
8	Бельгія		72%	23%
9	Франція		68%	29%

Джерело: [2]

Отже, згідно з аналізом Pew Research Center більшість населення Західної Європи підтримують відокремлення церкви і держави, навіть у тих країнах, де церковних податок знімається на підтримку та фінансування релігійних організацій. Але спостерігається кореляція, наприклад населення Австрії, яке заявляє, що платить «церковних податок», рідше виступає за відокремлення церкви і держави, ніж ті, хто не платить податок – 50 % проти 82%. Схожа ситуація, згідно з даними Pew Research Center, у Німеччині – 52% проти 77%.

Розглянемо відносини держави і церкви та вплив останньої на політику країни на прикладі однієї з найбільш розвинених країн Зх. Європи – Німеччини.

Правова основа та юридичне становлення державно-церковних відносин у Німеччині відображені ще в Конституції ФРН, конституції Веймарської республіки з 1919 р. та в церковних угодах з Євангелістською церквою та конкордатах з Католицькою церквою [1, с. 26]. Зазвичай предметом укладених конкордатів та церковних угод ФРН були такі питання: релігійні свята, визначення кордонів церковного регіонального управління та призначення на посади при формуванні деяких церковних органів та інституційних одиниць (напр., єпархій), підготовка вчителів релігії, та безпосередньо навчання релігії в школах, призначення при заміщенні посад професорів теології та інше [1, с. 27].

Наразі основним засадами державно-церковних відносин в країні є:

- 1) конфесійна нейтральність держави;
- 2) гарантія релігійних свобод;
- 3) організація пасторської служби в армії та лікарнях;
- 4) можлива співпраця з державою в сфері надання допомоги соціальним службам та харитативним організаціям;
- 5) забезпечення доступу церкви до радіо та телебачення;
- 6) та інше [1, с. 28].

Незважаючи на широку сферу права, яке регулює відносин між Церквою і державою в Німеччині питання церковного податку є найбільш дискусійним дотепер. Крім цього, у Німеччині церковний податок зіткнувся з юридичними проблемами – як збоку платників податку, які не хочуть, щоб їх віра була прив'язана до платежу, так і експатріантів, які ставлять під сумнів юрисдикцію церков щодо своєї релігійної приналежності. У 2012 р. суд виніс рішення в справі

професора церковного права, який стверджував, що він може залишатися католиком навіть, якщо він скасував реєстрацію члена католицької церкви в Німеччині. Але суд постановив, католики, які вийшли з церкви, більше не мають права отримувати такі послуги церковні, як сповідь і причастя [3].

У Німеччині для більшості німецьких земель церковний податок становить 9 % від суми, що сплатив парафіянин в якості прибуткового податку. Баварія до прикладу – 8 %. Платять ці податки члени католицьких та протестантських церков.

Варто зазначити, що згідно з дослідженням Pew Research Center люди, які стверджують, що платять церковний податок є, як правило, більш релігійні.

Отже, державно-церковні відносини країн Західної Європи мають свої особливості. У більшості з них модель відокремлення держави і церкви, церква не втручається в справи держави, а держава в справи, які знаходять під юрисдикцією церкви.

Список використаної літератури:

1. Палінчак М.М. Церковне право. Навчально-методичний посібник. Ужгород, 2000 р.
2. Dalia Fahmy. In Western Europe, most people back church-state separation even while many willingly pay church tax. URL: <https://www.pewresearch.org/fact-tank/2019/05/28/in-western-europe-most-people-back-church-state-separation-even-while-many-willingly-pay-church-tax/> (дата звернення: 25.03.2020).
3. In Western European Countries With Church Taxes, Support for the Tradition Remains Strong. URL: <https://www.pewforum.org/2019/04/30/in-western-european-countries-with-church-taxes-support-for-the-tradition-remains-strong/> (дата звернення: 30.03.2020).
4. Neha Sahgal. 10 key findings about religion in Western Europe. URL: <https://www.pewresearch.org/fact-tank/2018/05/29/10-key-findings-about-religion-in-western-europe/> (дата звернення: 22.03.2020).
5. Палінчак М.М. Трансформація державно-церковних відносин у постсоціалістичному суспільстві (на прикладі країн Центральної і Східної Європи) (монографія). Монографія – Ужгород: Поліграфцентр “Ліра”, 2013. – 472 с.
6. Palinchak M.M. The Concepts of “State-Church Relations” and “Models of State-Church Relations”. Medzinárodné vzťahy 2019: Aktuálne otázky svetovej ekonomiky a politiky. Zborník príspevkov z 20. medzinárodnej vedeckej konferencie konanej v Smoleniciach 28. – 29. Novembra 2019. P. 1127.